

Izvedbeni plan nastave (syllabus¹)

Sastavnica	Odjel za filozofiju					akad. god.	2025./2026.
Naziv kolegija	Filozofija znanosti 2					ECTS	3
Naziv studija	Dvopredmetni diplomski sveučilišni studij filozofije						
Razina studija	☐ preddiplomski		☒ diplomski		☐ integrirani		☐ poslijediplomski
Godina studija	☐ 1.		☐ 2.		☐ 3.		☒ 4.
Semestar	☐ zimski ☒ ljetni		☐ I.		☒ II.		☐ III.
Status kolegija	☒ obvezni kolegij		☐ izborni kolegij		☐ izborni kolegij koji se nudi studentima drugih odjela		Nastavničke kompetencije ☐ DA ☒ NE
Opterećenje	30	P	0	S	0	V	Mrežne stranice kolegija ☒ DA ☐ NE
Mjesto i vrijeme izvođenja nastave	dv. 124, Odjel za filozofiju, srijedom 10-12			Jezik/jezici na kojima se izvodi kolegij		hrvatski	
Početak nastave	24. 2. 2026.			Završetak nastave		2. 6. 2026.	
Preduvjeti za upis	Završen preddiplomski studij filozofije						
Nositelj kolegija	Izv. prof. dr. sc. Ante Periša						
E-mail	anperisa@unizd.hr				Konzultacije	Ut. 11,30-13,30 h Ili na e-poštu	
Izvođač kolegija	Izv. prof. dr. sc. Ante Periša						
E-mail	anperisa@unizd.hr				Konzultacije	I prema dogovoru	
Suradnici na kolegiju							
E-mail					Konzultacije		
Suradnici na kolegiju							
E-mail					Konzultacije		
Vrste izvođenja nastave	☒ predavanja		☐ seminari i radionice		☐ vježbe		☐ obrazovanje na daljinu
	☐ samostalni zadaci		☐ multimedija i mreža		☐ laboratorij		☐ mentorski rad
Ishodi učenja kolegija	Studenti će dobiti osnovno znanje o Filozofiji znanosti, te će biti osposobljeni za samostalni nastavak rada u ovom području. Svrha kolegija Filozofija znanosti 2 jest posredovati studentima temeljne odrednice iz široke lepeze suvremenoga filozofijskog diskursa u ovoj filozofijskoj disciplini.						
Ishodi učenja na razini programa	Studenti će: - biti upoznati s filozofskim problemima u razmatranju procesa natjecanja i zamjene znanstvenih teorija; - se upoznati s filozofskim promišljanjem pojedinačnih znanosti; - biti osposobljeni za kritičko promišljanje znanosti i filozofskih implikacija njezinih spoznaja.						
Načini praćenja studenata	☒ pohađanje nastave		☒ priprema za nastavu		☒ domaće zadaće		☐ kontinuirana evaluacija
	☐ praktični rad		☐ eksperimentalni rad		☐ izlaganje		☐ projekt
	☒ kolokvij(i)		☒ pismeni ispit		☒ usmeni ispit		☐ ostalo:
Uvjeti pristupanja ispitu	- Redovito pohađanje nastave (minimalno 70% nazočnosti na predavanjima da se ostvari pravo potpisa i pristupanja ispitu)						

¹ Riječi i pojmovni sklopovi u ovom obrascu koji imaju rodno značenje odnose se na jednak način na muški i ženski rod.

Ispitni rokovi	☐ zimski ispitni rok	☒ ljetni ispitni rok	☒ jesenski ispitni rok			
Termini ispitnih rokova		9. 6. i 23. 6. 2026. u 9,00 sati	10. i 24. 9 2026. u 9,00 sati			
Opis kolegija	U kolegiju ćemo razmotriti dominantna strujanja iz područja filozofije znanosti s posebnim osvrtom na Lakatosov heuristički model znanosti, van Fraassenov antirealistički znanstveni konstruktivizam, znanstveni realizam i zaključivanje na najbolje objašnjenje. Struktura znanstvenih teorija – sociologistički, psihologistički i logički pristup T. S. Kuhna. Također ćemo analizirati složeno pitanje «pragmatičkog obrata» u filozofiji kao i posljedice metodološkog anarhizma (P. Feyerabend) te metode i metodološke kriterije filozofije znanosti. Fokusirat ćemo se na relevantnost «objektivnosti znanosti» te ostvarenja njihovih mogućnosti (N. Rescher, E. Agazzi) te razmotriti ulogu etike i etičkog prosuđivanja u filozofiji znanosti. Na kraju ćemo promišljati o mogućoj novoj znanstvenoj paradigmi koja bi obuhvatila i objasnila i mnoge fenomene koji izmiču postojećima.					
Sadržaj kolegija (nastavne teme)	1. Heuristički model znanosti 2. Znanstvene paradigme i njihove transformacije I 3. Znanstvene paradigme i njihove transformacije II 4. Modeli znanstvenoga napretka 5. Mogućnost zaključivanja na najbolje objašnjenje 6. Konstruktivni empirizam (Bass van Fraassen) 7. Argumenti u prilog znanstvenom realizmu? 8. Biologijski evolucionizam i kritika neodarvinističkog biologizma u filozofiji znanosti (H. Mayr; Th. Nagel) 9. Redukcionizam i problemi verifikacija 10. Metodološki anarhizam u filozofiji znanosti (Paul Feyerabend) 11. Hermeneutička prosudba u filozofiji znanosti 12. Pluralizam znanstvenih disciplina i teorija 13. Filozofija znanosti u kontekstu moralnoga realizma 14. Razmišljanja o mogućoj novoj znanstvenoj paradigmi? 15. Završna rasprava					
Obvezna literatura	1. Jure Zovko, <i>Znanost i prosudba. Uvod u filozofiju znanosti</i>, Zadar, 2019. 2. Ernst Mayr, <i>To je biologija: znanost o živome svijetu</i>; s engleskog preveo J. Balabanić Zagreb: Dom i svijet 1998. 3. Paolo Rossi, <i>Rođenje novovjekovne znanosti u Europi</i>, Zagreb, 2019. 4. Kuhn, Th. <i>Struktura znanstvenih revolucija</i> Zagreb: Jesenski i Turk 2013.					
Dodatna literatura	• E. Agazzi, <i>Scientific Objectivity and Its Contexts</i>. Heidelberg New York Dordrecht London: Springer 2014. • D. Bermanec, <i>Temeljni pojmovi filozofije znanosti Thomasa Kuhna</i>, Obnovljeni život, 2012, 67, 3, str. 313 – 328. (https://hrcak.srce.hr/clanak/127586) • Philipp Frank, <i>Philosophy of Science: The Link Between Science and Philosophy</i>. New Yersy : Prentice-Hall 1957. • Srđan Lelas, <i>Filozofija znanosti</i>, ŠK, Zagreb, 1996. • Thomas Nagel, <i>Mind and Cosmos: Why the Materialist Neo-Darwinian Conception of Nature is Almost Certainly False</i>, Oxford: Oxford University Press, 2012. • <i>Filozofija nauke</i>, priredio Neven Sesardić, Beograd: Nolit 1985. (izabr.tekstovi)					
Provjera ishoda učenja (prema uputama AZVO)	Samo završni ispit					
	☐ završni pismeni ispit	☐ završni usmeni ispit	☒ pismeni i usmeni završni ispit	☐ praktični rad i završni ispit		
	☐ samo kolokvij/zadaće	☒ kolokvij / zadaća i završni ispit	☐ seminarski rad	☒ seminarski rad i završni ispit	☐ praktični rad	☐ drugi oblici
Način formiranja završne ocjene (%)	40% kolokvij, 50% završni ispit, 10% redovito pohađanje nastave					
	/postotak/	% nedovoljan (1)				

Ocjenjivanje kolokvija i završnog ispita (%)	50	% dovoljan (2)
	63	% dobar (3)
	75	% vrlo dobar (4)
	90	% izvrstan (5)
Način praćenja kvalitete	☒ studentska evaluacija nastave na razini Sveučilišta ☐ studentska evaluacija nastave na razini sastavnice ☐ interna evaluacija nastave ☒ tematske sjednice stručnih vijeća sastavnica o kvaliteti nastave i rezultatima studentske ankete ☐ ostalo	
Napomena / Ostalo	Sukladno čl. 6. <i>Etičkog kodeksa</i> Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju, „od studenta se očekuje da pošteno i etično ispunjava svoje obveze, da mu je temeljni cilj akademska izvrsnost, da se ponaša civilizirano, s poštovanjem i bez predrasuda“. Prema čl. 14. <i>Etičkog kodeksa</i> Sveučilišta u Zadru, od studenata se očekuje „odgovorno i savjesno ispunjavanje obveza. [...] Dužnost je studenata/studentica čuvati ugled i dostojanstvo svih članova/članica sveučilišne zajednice i Sveučilišta u Zadru u cjelini, promovirati moralne i akademske vrijednosti i načela. [...] Etički je nedopušten svaki čin koji predstavlja povredu akademskog poštenja. To uključuje, ali se ne ograničava samo na: - razne oblike prijevare kao što su uporaba ili posjedovanje knjiga, bilježaka, podataka, elektroničkih naprava ili drugih pomagala za vrijeme ispita, osim u slučajevima kada je to izrijeком dopušteno; - razne oblike krivotvorenja kao što su uporaba ili posjedovanje neautorizirana materijala tijekom ispita; lažno predstavljanje i nazočnost ispitima u ime drugih studenata; lažiranje dokumenata u vezi sa studijima; falsificiranje potpisa i ocjena; krivotvorenje rezultata ispita“. Svi oblici neetičnog ponašanja rezultirat će negativnom ocjenom u kolegiju bez mogućnosti nadoknade ili popravka. U slučaju težih povreda primjenjuje se <u>Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata/studentica Sveučilišta u Zadru</u>. U elektroničkoj komunikaciji bit će odgovarano samo na poruke koje dolaze s poznatih adresa s imenom i prezimenom, te koje su napisane hrvatskim standardom i primjerenim akademskim stilom. U kolegiju se koristi Merlin, sustav za e-učenje, pa su studentima potrebni AAI računi. /izbrisati po potrebi/	